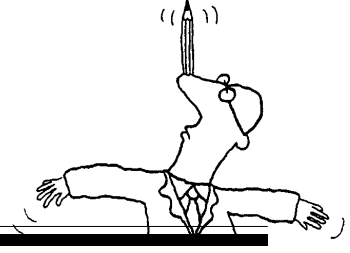

Fıstık Ezmesi

Konik Yazar: Piref. H. Ökçeş

Bilimde, bilimsel araştırma önemlidir elbette, önemli olmaz olur mu, ama bu araştırmaların yazılması ve yayımlanması asla daha az önemli değildir.

Lakin iş yazmaya gelince, işler sarpa sarabilir.

Mesela bir arkadaşım araştırmasını yapıp her araştırmacı gibi makalesini yazmaya koyulmuşken, ve hatta yolu yarılarken, o güne dek bilim camiasında kullanılmamış tüm bilimsel simgeleri makalesinde tükettiğinin farkına varıp akut simge kıtlığı yaşamıştır. Koridorlarda tuhaf sesler çıkarak uzun süre dolaşmasına ve tüm diğer çabalarına karşın sorununa çare bulamamış ve makalesini o gün bu gün bitirememiştir.

Çok kişiyle yapılan araştırmaların yazılmasında bambaşka sorunlar ortaya çıkabilir. Yayında kimlerin ve kaç kişinin adı görünecektir? Kim yazacak, kim çizecektir? Ve en önemlisi, makalede kimlerin adları ve bu adlar hangi sırayla yer alacaktır? Herhalde pantolon bedenine göre değil! Yaşa başa göre olabilir. Unvana ya da katkıya göre de olabilir.

Matematikçiler işin kolayını bulmuşlar: Matematiksel makalelerde adlar alfabetik sırayla yer alır. Ama diğer birçok bilim dalında yazarların sıralanması önemli ve anlamlıdır.

Bazı konularda, örneğin astrofizik veya tıpta, araştırmalar dünya çapında yüzlerce araştırmacıyla gerçekleştirilebilir ancak. NASA'nın bir araştırmasında rol oynayan araştırmacı sayısını gözünüzde canlandırmaya çalışın... Ya da TÜBİTAK'ın... Bu tür makaleler için isim kalabalığı kaçınılmazdır.

Araştırmayı bir "araştırma görevlisi" yaparsa, doğaldır ki, **araştırtma** görevlisi olan danışmanını da yayına katar, ki kimi zaman danışman konuyu bilmez, hatta öğrencisini bile tanımaz! Nadir de olsa danışmanın yanında hoca, müdür, başkan ve (ne demekse) koordinatörlerin de isimleri makalelerde belirebilir.

Bu tür fuzuli isim enflasyonunu engellemek amacıyla bazı ciddi bilim dergileri 10'dan fazla isim yer aldığı makaleleri kabul etmezler. Sanki yazarlar sahaya çıkıp futbol oynayacaklar!

Bazı makalelerde, örneğin, araştırma sırasında ofise tesadüfen uğramış hocaların, laboratuvara kazara girmiş yöneticilerin, arazide rastgele dolaşan müdürlerin veya gemi güvertesine öylesine ayakbasmış başkanların da adları yer alır. Neyse ki, bu tip "araştırmacıların" isimleri genellikle son sırada olur.

"Bunları niye yazıyorsun bre adam, lafı dolaştırıp nereye ulaşmaya çalışıyorsun bu bunaltıcı pastırma yazında..." diye avaz avaz mırıldanan aziz okurlarımı duyar gibiyim. Açıklayayım:

Lafı dönüp dolaştırıp beni çok derinden etkileyen iki sayfalık bir makaleye getirmek istiyorum. Makale 1993'te, eski adı "Journal of Irreproducible Results" (Tekrarlanamaz Sonuçlar Dergisi), yeni adı "Annals of Improbable Research" (Mümkünatsız Araştırmalar Vakayinamesi) olan hava-cıva bilim dergisinde yayımlandı. Adı *Fıstık Ezmesinin Dünya Rotasyonuna Etkileri* (The Effects of Peanut Butter on the Rotation of the Earth).

Merak eden okurlarım, Marc Abrahams'ın *The Best of Annals of Improbable Research* (Freeman 1978) adlı kitabının 79 ve 80'inci sayfasına bakabilirler.

Bu müthiş makalede, istisnasız tümü doktoralı yüzden fazla gerçek bilimcinin gerçek adı yer almaktaydı. Heyhat! İki sayfalık eser, yazar adlarını saymazsak, tek satırdan oluşmaktaydı.

Aslında her makale eğer satır yeterince uzunsa tek satırdan oluşabilir ama bu makale makul uzunlukta bir satıra sığıyordu:

Şu ana dek gözlemlediğimiz kadarıyla, fıstık ezmesinin dünyanın rotasyonuna bir etkisi yoktur.

Yüreğime su serpildi! ♥

